
Minneord

OSS IMELLOM

John Gabriel Nylander, tidligere distriktslege i Snertingdal, døde fredelig 7.5. 2003 på Snertingdal alders- og sykehjem, «gammel og mett av dage», som det stod i familiens dødsannonse.

Nylander ble født på Nøtterøy i 1909, men flyttet tidlig til Bærum. John gikk på Stabekk gymnas og tok medisinsk embetseksamen ved Universitetet i Oslo i 1937. Etter blant annet å ha vært marinelege ombord på oppsynsskipet Fridtjof Nansen, reiste han til Skjervøy i Troms som distriktslege i 1939. Han var der da krigen brøt ut i 1940 og deltok i kampene i Nord-Norge som militærlege. Etter kapitulasjonen vendte han tilbake til Skjervøy, men måtte snart reise sørover sammen med familien. Under krigen arbeidet han som kirurg ved Skien sentralsykehus og ved Rikshospitalet.

Da freden kom i 1945, reiste han igjen nordover sammen med sin danske kone og to døtre, og noen år senere kom den tredje datteren. Familien reiste til Mehamn i Gamvik kommune i Finnmark i 1946. Finnmark lå nedbrent etter tyskernes «brente jords taktikk», og Nylander ville være med på gjenoppbyggingen. Han var distriktslege i Mehamn i fem år. I tillegg vikarierte han som kirurg ved sykehusene i fylket i feriene og holdt sine kirurgiske ferdigheter ved like.

I 1950 reiste familien til Snertingdal der Nylander var distriktslege frem til 1978. Han satte sitt preg på helsearbeidet i bygda og gjorde en stor innsats for folkehelsearbeidet lokalt. Blant annet var han drivkraften bak utbyggingen av offentlige bad og badstuer tidlig på 1950-tallet. Kort tid etter at han kom til bygda opplevde han en polioepidemi som tok flere liv, og på midten av 1950-årene stod han i spissen for poliovaksineringen. Fremfor alt var han bygdas lege i en generasjon! Uten vaksystem, dag og natt, år inn og år ut. Det kunne til tider være en ensom og vanskelig jobb, og han kunne sikkert bli både sliten og lei, men han ble på sin post til han gikk av som pensjonist i 1978. Gjennom disse årene fikk han et ubestridt ry som en særs dyktig lege. Han vant bygdas respekt, og han var en institusjon i lokalsamfunnet.

Når vi ser tilbake på hans lange liv som lege, står han som et verdig eksempel på en type leger som nå dør ut. Han var en av de legene som – med en enorm arbeidsinnsats gjennom flere tiår og i ensom majestet – holdt helsevesenet i distriktene oppe. Han var engasjert i forebyggende helsearbeid og var eneste praktiserende lege i distriktet. I dagens moderne medisinske verden kan vi vanskelig forestille oss hvilken enorm arbeids- og pionerinnsats de gamle distriktslegene gjorde. Når John G. Nylander, som en av de siste av disse høvdingene i norsk distriktsmedisin, nå er gått bort, kan det være anledning til å tenke tilbake på deres innsats med respekt og takknemlighet.

Publisert: 14. august 2003. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 24. juni 2026.